

Lægen ville ikke køre i enspændervogn

Simon Pedersen.

Født 1901 i Bjergby.
Udlært maskinarbejder. Århus Teknikum. Fremstillede sammen med
Bang (B & O) en lysnetmodtager.
Startede produktion af radioapparater i Ryesgade, Aalborg.
Fjernsynsfabrikation fra 1956. S.P. Skibradioer fra 1963.
Grundlagde 1985 Teknisk Museum.

Enhver af os oplever barndommen på sin måde – naturligvis, men der er dog visse fælles træk, afhængige af tid, sted og miljø i de forskellige generationer, og jeg vil her fortælle en smule om det, jeg oplevede som barn i Vendsyssel i begyndelsen af dette århundrede.

Begge mine forældre tilhørte landbrugsslægter, frie bønder så langt, som slægten kan føres tilbage, men de kom fra et meget afsidesliggende sogn, og derfor kom min opvækst til at bære præg af skik og brug i slutningen af 1800-tallet.

Som de fleste dengang havde begge mine forældre mange søskende, og der var derfor meget lidt eller intet materielt at tage med sig hjemmefra, når man drog ud i livet, så som så mange andre måtte de starte på helt bar bund.

I 15-20 år sled og spinkede og sparede de, før de fik skrabet så meget sammen, at de kunne købe mit barndomshjem »Krattet«, en lille gård på omkring 25 tønder land, der lå i Bjergby lige nord for Hjørring. At stedet hed Bjergby var meget logisk, for landskabet var stærkt bakket, og selv gårdens tilliggende bestod i det meste af stejle bakkedrag, skråninger og dale med tung lermuld. Smukt – ubetinget dejligt – men ikke videre let at drive landbrug på.

Jeg blev født i 1901, og mine forældre var da midaldrende – der havde nok ikke været råd til børn før, og nu, så sent i deres liv, blev det heller ikke til flere. De havde fået »Krattet« meget billigt, og først da handelen var afsluttet, og de var flyttet ind, kom det til deres kendskab, at en hel familie var blevet udslettet af een af datidens store plager: tuberkulosen. Dette kom jeg faktisk til at lide under en stor del af livet. – Det begyndte med, at jeg 2½ år gammel fik meget ondt i den ene fod. Den svulmede op, blev hed og rød og selvfølgelig umulig at gå på. Nu havde far i sine unge dage været fisker og dermed vant til at træffe hurtige beslutninger, og i konsekvens heraf tog han resolut sin søn med til sygehuset i Hjørring, hvor den navnkundige overlæge Evertsen i de følgende måneder gentagne gange skar foden op, tømte pus ud og på mirakuløs vis slutteligt fik

17/6 - 94

+

fjernet betændelsen, så foden kunne hele op. Datidens hjælpemidler taget i betragtning må det betegnes som fantastisk.

At far havde bragt mig til sygehuset medførte oprør i familien. At overlade drengen til de slagtere og lade dem skære løs i det arme barn var ren tåbelighed, og det har næppe været nemt for mine forældre at retfærdiggøre sig over for den øvrige familie, men det vigtigste var jo da, at foden tilsyneladende kom i orden – omend den var noget skæv, så jeg i det første år gik dårligt. Men så tog far mig igen med til Hjørring. Han mente, at et par langskaftede støvler kunne støtte foden, og hos Mads Kjær, byens gamle, solide fodtøjsforretning fik vi et par velegnede støvler. I første omgang tog vi dem med hjem på prøve. De kostede 12,50 krone og fungerede udmærket, så vi drog atter ind, for dyre var de jo. Hos en anden fodtøjshandler kunne den samme slags støvler imidlertid fås for kun 10,50 krone, så Mads Kjær fik sine støvler igen, og vi drog hjem med et par magen til, bare 2 kroner billigere, og de to kroner kunne spares og sættes i sparekassen.

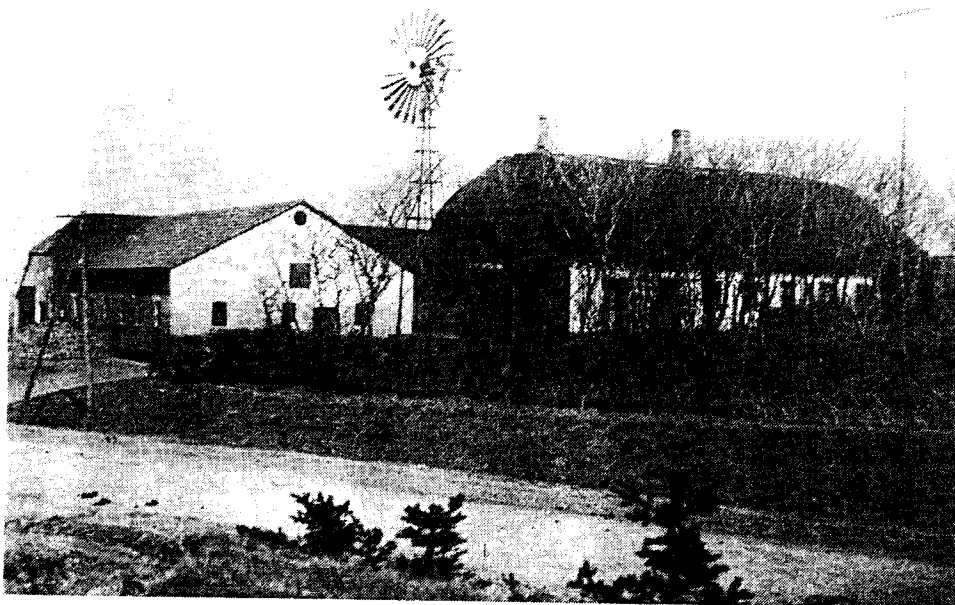
Men ellers voksede jeg op i et stort set pengeløst samfund, hvor man i alt væsentligt var selvforsynende. Hvad der skulle bruges i husholdningen, lavede mor selv. Hun var en stovt og dygtig kone, der selv slagtede, hvad der skulle slagtes. En gris på 300 pund gik hun ikke af vejen for, og som regel blev der slagtet gris, får eller lam samtidigt. Så blev der en halv snes alen spegepølse, flæske- og lammerullepølser, finker fra grisen, hakemos fra får og lam, blodpølse, leverpostej, medister og spegemad til forråd. En del fersk kød blev smeltet ned i fedt og anbragt i den kølige kælder, hvor det kunne holde sig en måneds tid, og selvfølgelig fik naboerne, som skik var, deres del, så de også havde fersk mad. Når det var deres tur til at slagte, fik vi naturligvis til gengæld vores del af deres slagtning. Af fåretællen blev der støbt lys, og selvdøde dyr blev der kogt sæbe på – både fin sæbe til personlig hygiejne, gerne tilsat en eller anden duft f. ex. af mandler eller lavendel, og den, der skulle bruges til rengøring, tøjvask etc.

Mor bagte også alt brød selv, og det var min opgave at fyre op i bageovnen med udhugst, affaldstræ, der blev hentet i Vejrum's plantage, små to mil borte. Til opvarmning brugtes tørv fra egen moselod nede i Råbjerg, tre mil hjemmefra. De blev rynglet efter udgravningen, og det krævede, at hele gårdens arbejdsstyrke tørnede ud om morgenen ved 4-tiden i høstvognen. Der arbejdedes så i mosen til ud på eftermiddagen, hvorefter der, inden mørket faldt på, var tid til, at man på hjemvejen tog vejen om ad plantagen i Tversted efter et læs udhugst af gran og fyr til optænding, komfur og bageovn. – Folkene fik en særlig god madpakke med til disse dage, og før jeg blev gammel nok til selv at deltage i dem, ventede jeg spændt derhjemme på, om der mon skulle være en godbid fra madpakken levnet til mig, og jeg har ofte stået i timevis og ventet på, at de skulle komme til syne henne ved teglværket.

Hvert par mån blev g omdage barsel i og et p

Enga omkring bage, sy spredte unge og Pletti, e Jørgen, et særeg Peter, et tigt kvin to traf s være de naturlig natte i l

Barndomshjemmet »Krattet» i Bjergby.

Hvert forår bryggede mor tre-fire ankre øl, som hun gik og plejede et par måneder, før det blev hældt på flasker. Omkring høstens tid var det blevet godt, frisk øl, nogenlunde svarende til det pilsnerøl, vi kender nu-omdage. Ved juletid var det blevet så stærkt som nu vort guldøl. Var der barsel i nabolaget, blev jeg sendt afsted med barselskrukken med suppe og et par flasker øl af det stærke.

Engang købte far et anker rom på en strandingsauktion. Det blev vel omkring et hundrede potter god, stærk rom, og når jeg nu tænker tilbage, synes jeg, min barndoms glade stunder fik præg af den rom, der spredte glæde og sang. – Der kom en del mennesker i vort hjem, både unge og dem, der var tidens særlinge, subsistensløse originaler, som f.ex. Pletti, et stort skrummel, der sjældent så en ædru dag, eller Grøfte-Jørgen, der foregav at kunne dræne, men som var bedst til at spille violin, et særegent instrument, fremstillet af en stor cigarkasse. Så var der Rikke-Peter, en klein og spinkel mandsling, gift med et grovlemmet, mandhaftigt kvindfolk, Rikke, deraf navnet. Han spillede harmonika, og når disse to traf sammen, blev der danset lystigt lige til sol stod op, bl.a. takket være den velgørende rom. De folk af denne slags, som far kendte, fik – naturligvis efter først at have afleveret deres tændstikker, lov til at overnatte i laden.

Vi avlede selv hør, som mor behandlede og vævede dejlige og slidstærke lagner, smukke duge, servietter, viskestykker og beklædningslinned af. Det var ting, der på det nærmeste var uopslidelige – faktisk blev de smukkere og smukkere ved brug, og en del af disse ting har jeg endnu, næsten hundrede år efter, at de blev fremstillet. – Uld fra fårene klargjorde og brugte mor selvfølgelig også. Om foråret blev dyrene klippet, ulden vasket og tørret, kartet og efterhånden spundet og vævet til olmerdug, tæpper, sengetøj og ikke at forglemme vadmél, hvoraf vi alle fik syet vore klæder. Det blev til sort tøj fra de sorte får og gråmeleret tøj af blandet uld fra de sorte og hvide får. Til jeg var 18 år, ejede jeg ikke andet tøj end det, mor havde vævet. Når det blev koldt om efteråret, blev vores lille stue ryddet, og mors væv sat op derinde. Det næste par måneder sad hun så der og vævede – flittigt, så hun kunne holde varmen. Dette var også en god tid for mig, for jeg spoledé garn til skyttelen, og der skulle spoles mange. Jeg fik en øre for hver ti spoler, så jeg kunne godt holde en dagløn på en halv snes øre. Forresten havde jeg da en del indtægtskilder. Indfangning af mus i laden gav en øre pr. stk. og når hønserne lagde æg på uforudsigelige steder, kunne jeg få en øre for hvert æg fra sådan en uregelmeteret rede. Engang gav min morbror, der havde overtaget mors fødegård, mig en kviekalv, og da den voksede til og begyndte at kælvé, fik jeg 2 kroner for en kviekalv og 50 øre for en tyrekalv. Det blev altsammen til penge, der blev sat i sparekassen. Jeg mindes, at jeg engang i 7-8 årsalderen fik lov at komme til efterårsmarked i Hjørring. Jeg fik en krone med til lomme penge, men da jeg kom hjem, blev jeg afkrævet en redegørelse for, hvordan pengene var blevet brugt – for *var* de brugt, ja, så havde jeg dem jo nu ikke mere, og så burde jeg overhovedet ikke have haft dem, for de skulle have været i sparekassen sammen med alle de andre ører, jeg gennem årene havde sparet op. Om sommeren tjente jeg penge ved at luge roer – 50 øre pr. 100 favne. Roerne skulle tyndes og luges med håndkraft, for min far mente, at det var for brutalt med hakke. Derfor kravlede man afsted på knæ mellem rækkerne, støttede med den ene hånd og lugede med den anden. Dette opslidende arbejde gav anledning til min første opfindelse. Jeg fik fat på et par gamle cykelhjul, som jeg forbandt med en stang, lang nok til, at jeg kunne ligge med brystet hvilende henover den. På denne måde blev lugningsarbejdet dobbelt effektivt, og jeg kunne klare langt mere, end karle og tjenestepiger. – Hele egnen kom efterhånden til at gøre brug af denne lettelse.

Hvert år kørte far til Hirtshals – eller Lilleheden, som det hed dengang og sørgede for vort forråd af fisk af forskellig art, torsk, sild, flynder og om muligt en anden fladfisk, skade, der kunne måle op til en alen i diameter og være en kvart alen tyk. Det var hans livret. Torsken blev saltet, spilet og tørret sammen med flynderen. Af silden blev der lavet ansjoser – bette sild – og spegesild. Hele vinteren spiste vi bette sild, spegesild, kogt, salt kød eller flæsk, alt hjemmefremstillet med kartofler eller stuvet

kålrabi til. Grønkålssuppe – eller suppe i det hele taget, grød og vælling, spiste vi med hornskeer, – naturligvis fra samme fad, der stod midt på bordet. Efter endt brug blev skeen tørret af, indvendigt med albuen, udvendigt på bukserne, hvorefter den blev sat på plads oppe under bjælken over bordet, hvor hver havde sin plads, til den skulle bruges næste gang.

Far havde store flotte heste, der var hans stolthed. Jeg husker især de to skimler, langbenede og mindst 3 alen høje. De blev kåret i 1. klasse og fik derefter med et varmt jern brændt en cirkel med en krone i midten ind på ydersiden af boven. Der voksede hvide hår ud i brandsårene, og det lyder – og var vel også – ret barbarisk, men det så imponerende ud, og han var den eneste i miles omkreds med sådan et spænd heste.

Det var borgerligt ombud at hente doktor i Hjørring, og engang, da det var fars tur, var jeg med. Vi skulle køre for distriktslæge Eliassen, der var en noget storagtig herre. Far havde kun spændt den ene hest for vognen, og det passede ikke doktoren. Han ville ikke køre i enspænder. »Nå, tjæ – det bestemmer do«, sagde far, »men så kør a hjem«. Det syntes doktoren nu heller ikke om, så det endte med, at han fik doktorstolen, et uhåndterligt monstrum, anbragt bag på vognen, og så gik det kvikt derudad med fars flotte hest.

Vores nabo, en husmand, havde et par små, lodne islændere, og næste gang, far skulle køre for distriktslægen, lånte han den ene islænder, spændte den for sammen med den ene af de langbenede skimler, og hentede så doktoren med denne ekvipage. Lægen gloede jo noget på det egenartede forspænd og far sagde: »Do will jo kun kør med tospænd – så væs go«. – Det blev en noget langsommelig tur, for den lille hest kunne lige akkurat følge med, når skimlen gik i skridtgang.

Om sommeren, når kørerne kom på græs, blev der samlet kogødning og småtørv til forråd. Det hele blev stakket forskellige steder på marken. Om efteråret gik kørerne løst i marken og skulle vogtes af os drenge. Det kunne være en vanskelig opgave at holde dem fra vintersæd og roer. Da

Simon Pedersen, 1 år.

var det godt at have en hund til hjælp – f.ex. en puddel, der kunne afrettes. Det skrækkeligste, man kunne komme ud for, var en eller anden ondskabsfuld knægt, der nærmede sig flokken, mens han frembragte lyde med læberne som af summende bier. Det fik køerne til at bisse i alle retninger, fordi de troede, den summende lyd stammede fra oksebremser. Disse insekter stikker hul på køernes skind og lægger deres æg der. I vinterens løb udvikler æggene sig til tommelange, tykke larver, der siden bliver til snesevis af ømme bylder, store som hønseæg, der volder køerne megen pine. Det var nu ikke dyrenes lidelser, tror jeg, der fik bønderne til at ansætte folk, der gik rundt om foråret og klemte larver ud. Det var snarere det beklagelige faktum, at byldeerne ødelagde køernes skind, men det fik i hvert fald udryddet oksebremsen her i landet, så nutidens køer ikke aner, hvad en oksebremse er – så dem kan man ikke narre ved at summe med læberne.

Bissende køer var det næsten ikke til at få styr på, men var de endelig samlet og faldet til ro, kunne det hænde, man fandt en skrænt eller et dige, der var velegnet til at lave en grube i. Man gravede sig omkring en alen ind i skrænten, stak et omvendt drænrør i til skorsten og havde sig nu en dejlig ovn, hvor der kunne steges kartofler og gråspurve. Dem fangede vi under et sold, vi stillede på skrå over en håndfuld korn. En pind med en snor i holdt soldet oppe, og når spurvene trængtes om kornet, trak vi i pinden. Nogle af spurvene nåede ikke ud, og med et par sække over soldet var det nemt at få fat i spurvene og få dem kværket. Om efteråret var fuglene smækfede, og vi æltede dem godt ind i vådt ler, anbragte dem i ovnen til leret var hårdt, hvorefter det kunne knuses. Fjerene sad fast i keramikken, og brystmusklerne fra de små fugle gav et par gode mundfulde. Naturligvis var der ovnstegte kartofler til, og det blev et himmerigsmåltid, mindes jeg. På den tid skelnedes der ikke mellem arbejde og leg, de to ting kunne udmærket kombineres.

Fra 15-16 års alderen deltog jeg i alt arbejde derhjemme. Jeg læssede og spredte møj, stak korn op under høstarbejdet, høstede med le, for på grund af gårdens beliggenhed i det bakkede terræn, kunne der ikke bruges slåmaskine. – At pløje gårdens bakker kunne kun lade sig gøre på tværs af hældningen, og det var selvfølgelig det nemmeste at lægge furerne nedad, hvilket medførte, at al mulden efterhånden endte nede i dalen, mens bakketoppene blev klædt nøgne. Dette ville far have standset, så han vendte furerne opad der, hvor det kunne lade sig gøre. Det blev så mit arbejde at løbe lige ned for ploven med en stang og støtte den, så den ikke væltede. Når jeg sådan havde travet afsted en 4-5 timer, havde jeg ikke vanskeligt ved at falde i søvn om aftenen.

Fra jeg var en halv snes år, skulle jeg hver morgen malke 2 køer. Om vinteren brugtes hestegang til at trække de få og primitive maskiner som f.ex. vandpumpe, tærskværk, roehakker etc. Hestegangens hovedbestandel var en lodret aksel, hvorfra udgik tre vandrette stjerne. Til en af

dem var hestene forspændt, og så skulle jeg altså trave bagefter og holde dem i passende fart, rundt og rundt i timevis, et trælsomt arbejde, som foranledigede en ny lille opfindelse. Et bræt sømmet vandret ud bagved hestene, et par ringe i bageste ende af brættet og så tømme igennem ringene indtil midten, hvor jeg havde anbragt et lodret bræt som rygstød og et knippe halm som sæde, der kunne jeg så i ro og mag »køre« hesten, som jo troede, at jeg gik bagved.

I seksårs alderen begyndte jeg i skolen i Bjergby hos den herlige gamle lærer Eskildsen, der var omkring de 70, havde langt, hvidt skæg og gik i spidstræsko. Jeg husker endnu hans høvlebænk i det ene hjørne af skolestuen. Dengang var det almindeligt, at man havde lært sine børn at læse, når de kom i skole. Det betragtedes som en artighed mod læreren. Jeg var ikke ferm til læsning. Nok kunne jeg bogstaverne, men det kneb svært med at få dem sat sammen til

ord. – Nå, men jeg mødte op i fint, nyt tøj, og vi, d.v.s. den halve snes børn, der skulle begynde i skolen samtidigt med mig, sad på en bænk foran i klassen, hvor de een efter een blev spurgt, om de kunne læse. Det kunne de fleste, og efterhånden, som læreren nærmede sig min plads med sit spørgsmål, blev jeg mere og mere betænkelig ved situationen. Da han nåede til mig, måtte jeg desværre indrømme, at jeg ikke rigtig kunne læse. For dog at redde lidt af ansigtet, skyndte jeg mig at pynte på armoden ved hastigt at sige: »nej, a ka ent løs – men a ka spel shervensel«. Nåe, så, mente lærer Eskildsen, skulle det nok gå.

På det tidspunkt var det ikke ualmindeligt, at der var børn, der hørte til på fattiggården. Det var som oftest børn af forhutlede forældre, for-drukne og kummerlige, og de var klædt ens i gråt vadmestøj, bukserne gik et godt stykke neden for knæene og trøjerne til midt på låret, for det skulle være til at vokse i. En af disse fattige drenge hed Sofus, en frisk og

Klar til at begynde i skolen.

velvoksen dreng, noget stille af væsen, og som udmærket kendte sin plads på den sociale rangstige. Han havde lært at skrå sorte skipskrå i karlekammeret. Selvfølgelig måtte der ikke skrås i skolen, og da Eskildsen en dag så Sofus tage sig en skrå, kaldte han drengen op til katederet. På vejen op sank Sofus skråen, hvad der fik læreren til at slå ham på skulderen og udbryde: »Du er en knag, Sofus, – og nu kan du så gå ud og brække dig«.

Eskildsen forstod at gøre undervisningen til konkurrence, hvad der fungerede fint for dem, der kunne klare sig og gav læreren tid til at tage sig lidt mere af dem, der ikke kunne. Det gav udmærkede resultater.

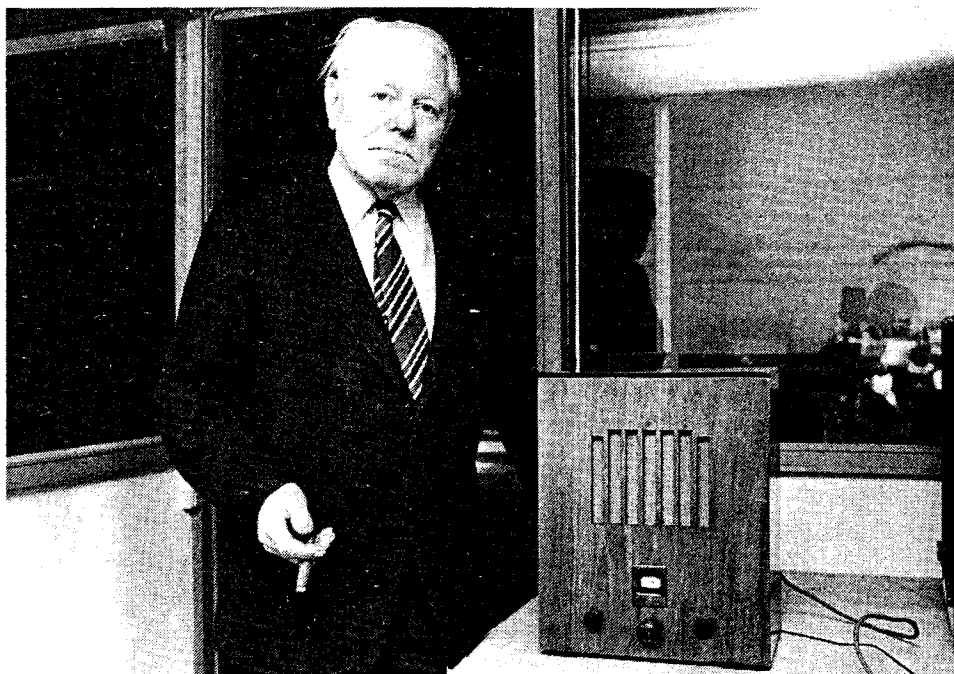
Da jeg var 11 år, blev jeg sendt på realskolen i Hjørring, hvor jeg skulle begynde i første mellem. Til optagelsesprøven viste det sig, at jeg i fag som f.ex. regning og geografi havde lært langt mere, end hvad der krævedes. Denne nye skole markerede en ny fase i mit liv og opvækst. Jeg stillede jo i træsko og vadmestøj, hvad der affødte meget drilleri – eller som det hedder på nu-dansk »mobning«. Derhjemme nyttede det ikke at beklage sig – jeg fik bare at vide, at bybørn var nogle splejse, fordi de ikke fik noget ordentligt føde, – så jeg måtte tage nærerne til hjælp, hvad der da også hen ad vejen fik de andre børn til at vise mig den respekt, jeg mente tilkom mig. Efterhånden, som jeg forsøgte at underlægge mig større og større børn på denne manér, endte jeg med at få en del tæv. Så lærte jeg *det*, og det havde en storartet opdragende virkning.

Lærerne var en broget flok. Enkelte var dygtige og pædagogiske i deres virke – andre mente, at lærdommen skulle bankes ind – ja, der var også dem, selvfølgelig, der nøjedes med at banke. Det var en absolut undtagelse f.ex., at nogen opnåede mere end tå i fag som engelsk til realeksamen. Vores gymnastiklærer, en gammel underofficer, havde sin egen, noget særprægede form for opdragelse. Jeg overværede engang hans metode, da han kaldte en noget forkælet overklassedreng frem fra geledet, fordi han øjensynligt ikke gad bruge sin krop til gymnastik. Drengen fik en lussing, så han trimlede om på gulvet, hvad der fik læreren til foragteligt at fortælle ham, hvilket skvat han var. Mogens, en stærk og velskabt dreng blev nu kaldt frem og fik en tilsvarende lussing. Mogens blev stående og fik sin belønning: »dig bliver der et mandfolk ud af«, – et sandt ridderslag.

Skolens rektor kan bedst beskrives, som Knuth Becker, der jo også var fra Hjørring, beskriver forstander Monrad fra »Sjællands Glæde« i romanserien om Kaj Gøtsche. Som jeg har fortalt, sad mine næver en anelse løst på skafterne, og derfor var det altid mig, der blev straffet, når en eller anden mor kom og klagede over, at hendes lille uskyldige søn var blevet banket. Så måtte jeg turen ned til gymnastiksalen til rektor og spanskkrøret. Ved en bestemt lejlighed var anklagen falsk – jeg havde intet haft med den pågældende dreng at skaffe, men det gjorde ingen forskel. – Jeg måtte ned til rektor, der trakteredede med spanskkrøret. Det foregik på den

måde
spans
rasen
ger og
men o
ter hj
turde
igenn
op en
Sid
høstet
tryg o
give si
på mi
havet.
sat for
tantfo
hjemr
høne,
kræfte
Om

Simon Pedersen med et af hans første radioapparater. Nu på Teknisk Museum.

måde, at han holdt mig fast i armen og tævede løs med sin frie hånd med spanskrøret i, mens jeg løb rundt og rundt om ham. Til slut blev jeg så rasende, at jeg satte tænderne i det bløde kød lige over hans tommelfinger og bed til, så blodet sprøjtede. Det skånedes ingenlunde min bagdel, men det skånedes pinedød heller ikke ham. Jeg skulle cykle de 10 kilometer hjem til Krattet på blødende bag og måtte gå vejen i stedet. Hjemme turde jeg ikke sige noget, så de følgende 14 dage var barske at komme igennem. Dog var det mig til stor trøst, at rektor gik med armen bundet op en hel måned.

Sidst på sommeren indtraf årets største højtide: den dag, der blev indhøstet. Alt var i hus, forrådene fyldt op, så folk og fæ kunne se endnu en tryk og lun vinter i møde. Man rankede ryggen og glædede sig til at hengive sig til vinterens stille sysler i tussmørket. – Der var et rigt kulturelt liv på min hjemegn. Der var foredragsaftener – også af missionærer udefra havet. De var strenge og truende på grund af de farer, de dagligt var udsat for, men der kom også højskolefolk. Så var der husflidsskolen, dilettantforeningen, gymnastik- og skytteforeningen og almindeligt samvær i hjemmene. Desuden var der de store højtider med særlig god mad, ofte høne, steg og andet godt. – Stille, langsomt liv, der gav tid til at samle kræfterne og tænke over tingene.

Om vinteren var jeg til daglig indkvarteret hos en familie i Hjørring. I

et baghus i haven boede der en rigtig »trapper« – pelsjæger, der forekom mig temmelig gammel, men derfor ikke mindre spændende. Om sommeren levede han af at tjære folks paptage, men om vinteren hændte det, at jeg fik lov til at komme med på en nok ikke helt legal nattejagt. Manden kaldtes Ilderpeter, og han havde to hunde af blandet race, – nok mest gravhund/høsehund. – De var afrettet specielt til disse jagter, og den spænding, der var forbundet med at trave i nattemørke efterårs-skove, iført sutsko med tykke sokker udenpå, kan vanskeligt beskrives. – Når vi hørte hundene galpe forude, vidste vi, at de havde fundet et dyr, ilder, ræv, grævling eller måske en kat, og som oftest også fået aflivet det. Skindene var her, under første verdenskrig, kostbare, og Ilderpeter kunne jage for op imod et par tusind kroner på sådan en vinter. – Havde vi fanget grævling, og de var velnærede om efteråret, var det måltid, der kunne tillaves på dens kød, efter at den var pelset, eventyrlig dejligt. Den slags gav også prestige blandt kammeraterne og gav mig en intens fornemmelse af at leve – være til.

Men efterhånden som jeg blev ældre, begyndte landbrugsarbejdet at virke mindre tiltrækkende på mig. Det var et surt slid at høste med le eller i efteråret fra tidlig morgen at skulle tage roer op. Det foregik på den måde, at vi gik tre efter hinanden med hvert sit jern, først daglejerer, så mig og til sidst karlen, der bestemte tempoet. Kunsten her var at holde leen skarp. Hver aften sleb man den på slibestenen, om dagen strøg man den jævnlige med strygestik. Der fandt jeg mig en god fidus, idet jeg hamrede æggen med en kuglehammer, mens jeg holdt leen mod en hård, glat sten. Æggen blev ved denne behandling ganske tynd, hård og let bølgeformet, hvad der gav en fin, skarp le, der kunne holde i flere dage. Når efteråret satte ind med koldt og vådt vejr, var markarbejdet efterhånden utåleligt for mig. Det værste var at tage kâlroer op. Man tog dem i toppen med venstre hånd og hakkede så roen af med en kniv, der var tung som en økse. Toppene blev smidt til den ene side og roen til den anden. Toppene var naturligvis sjaskvåde, og man havde ikke arbejdet længe, før man var dyngvåd. Jeg var efterhånden kommet i det, der nu hedder puberteten, 16-årsalderen, og da jeg i nogle dage havde været i roerne, der som vanligt var våde og kolde, bad jeg mig fri hos far uden at sige, hvad jeg skulle bruge fridagen til. Jeg cyklede til Brønderslev og talte med gamle Peter Nielsen på Pedershaab. Han anede billig arbejdskraft, og det gik nemt at komme i lære hos ham.

Da jeg ved aftensbordet fortalte far om turen og hensigten med den, blev han tavs – det var, som gik der noget i stykker for ham. For første og eneste gang græd han i mit påsyn. For ham måtte det jo tage sig ud som forræderi mod slægten, arven og hele familietraditionen, at hans søn ikke ville fortsætte det arbejde og føre den tradition videre, han og hans kone havde slidt for alle deres dage. – Hermed var min barndom slut, men jeg må dog tilføje, at mine forældre fortsat støttede mig videre frem i livet.

Soi

Jacob

Født 22.
gangseks.
dig forret
hals Han
og dets fo
1970 til 1
styrelsesm
Bank.

Som b.
1922.

Min

Før der
skole, s
vestjyll
kende,
mange,
at noge
sel end

Vend
jeg li' a
sker mæ
Thon
andet ly

Når mar
føldighe
Sålede
I en ti
fremmec
ældre på